

Vadgazdálkodás a nyugati végeken

A Vadgazdálkodási Szakosztály tavaszi rendezvényének a Szombathelyi Erdészeti Zrt. adott otthont. Ismerkedhettünk Nyugat-Magyarország, valamint Burgenland vadgazdálkodásának gyakorlatával, jogi környezetével. Meglátogattuk a Fraknói várat, benne az Esterházy Múzeumot és a hercegi gyűjteményt. A második napon a híres sárvári Farkaserdőben tanulmányoztuk az erdő- és vadgazdálkodás összefüggéseit, lőkészségünket pedig a nemrég átadott Káld-Hidegkúti lőtér pazar körülményei között csiszolhattuk.

2009. április 2-3-án a Szombathelyi Erdészeti Zrt. (www.szherdeszet.hu) szíves meghívására, a Zrt. és Burgenland területére látogatott a Vadgazdálkodási Szakosztály, 33 fő szakosztálytag részvételével. A Házigazdák és az OEE elnöke mellett, megtisztelték a rendezvényt *Peter Prieler*, *Kurt Kanzer*, *Peter Trautmann* és *László Takács* urak, Burgenland Tartomány képviselőiben.

A fogadásra és a programot bevezető szakmai előadásokra Szombathelyen, a Zrt. frissen felavatott *Saághy István Erdészeti Információs Központjában* (EL 2009. január, 18. o.) került sor.

A rendezvény megnyitóján a Szakosztály tagjait és a vendégeket *Kronecker József* vezérigazgató köszöntötte a házigazda Szombathelyi Erdészeti Zrt. nevében. *Csonka Tibor* szakosztályelnök képviselőiben *Haraszti Gyula* tükör üdvözölte a résztvevőket - külön *dr. Pethő József*-et, az OEE elnökét.

Elnökünk rövid tájékoztatót tartott az Egyesület helyzetéről és az Erdőtörvény elfogadásának jelenlegi állásáról. Beszélt a vad-erdő egyensúly megőrzésének fontosságáról. Karakteresen kiállt az erdőgazdálkodás klasszikus módszereinek alkalmazása, szakembereink megtartása mellett – hangsúlyozva az erdész és vadász kerületvezetők, valamint az erdei szakmunkások szerepének jelentőségét. Kiemelte az ágazat feladatait a vidékfejlesztés és a humán ökológia területén. Elmondta, hogy az Egyesület határozottan távol tartja magát a napi politika játszmáitól – a tagságtól ennek következetes támogatását kérte.

Bakó Csaba vezérigazgató-helyettes előadásában a 47 ezer hektáron, ebből 17 ezer hektár védett területen gazdál-

kodó Szombathelyi Erdészeti Zrt. sajátosságait mutatta be. Míg a kezelt erdőterületük 85 százaléka gertyános-tölgyes klímában fekszik, ennek 40 százalékán (!) fenyőállományok állnak. Az összes fakitermelés 50 százaléka fenyő, a választékszerkezetben egyharmadnyi a fűrészipari alapanyag.

E sokak által irigyelt helyzetből is következő, súlyos erdővédelmi problémáik ma már országosan közismertek: az egészségügyi termelések volumene 2004 óta megnégyszereződött, az évi 280 ezer nettó köbméternyi fahasználatból 130 ezer köbméter tesz ki! Mindez az erdőfelújítás feladatainak nagymértékű növekedésével, a fajajpolitika átértékelésének kényszerével járt együtt.

A költségek emelkedését a természetes felújítások arányának jelentős növekedésével is igyekeznek korlátozni, egyben megfelelni a természetvédelem erősödő elvárásainak.

Kiterjedten alkalmazzák az erdőkezelés legkorszerűbb módszereit - a friss

üzemtervek keretében, már közel 2000 hektár erdő nem vágásos üzemmódban működik.

A Társaság közcélú tevékenysége széles körben elismert, közkedvelt objektumai: a Szombathelyi, a Kőszegi és a Csepregi parkerdő, a Stájer-házi Erdészeti Erdei Oktatóközpont és a Jeli Arborétum. Tevékeny részt vállalnak az „Írottkő” és az „Őrség-Raab-Goricko” natúrparkokat érintő nemzetközi összefogásban is.

A Zrt. 49 ezer hektáron, 9 vadászterületen gyakorolt vadgazdálkodását és vadászatát *Borsos Zoltán* vadgazdálkodási csoportvezető prezentációban mutatta be. Ágazati lehetőségeiket közepesen minősítve elmondta, hogy a nagyobb egybefüggő állami erdőterületek hiánya nehézséget okozott a vadászterületek okszerűbb kialakításában, így a Társaságot terhelő mezőgazdasági vadkárrok csökkentésében.

A jellemző éves terítékük 3000 nagyvad, aminek a fele vaddisznó. A bérvadászatos hasznosítás aránya közel 70 százalék, ami országosan kiemelkedő. A bérvadászat euróban mért árszintjét három év alatt 15-20 százalékkal tudták emelni, míg a vadhús átvételi átlagára tíz év alatt forintban sem emelkedett. A szakszemélyzet lőkészsége fejlesztését saját üzemeltetésű lőterek segítik – ezek egyikének bemutatása a program része lesz.

A vadászterület 2 százalékát vadföldként és vadlegelőként művelik - ezt bővíteni nem könnyű, mert a térség magángazdálkodói nehezen adják fel a vadkártérítés lehetőségét a területük bérbeadásával. A Társaság a vadkárokat évi 2000 tonna takarmány kihelyezésével, elterelő etetésekkel is igyekszik csökkenteni.

A vadászati infrastruktúra kiemelt elemeként említette a vadászházakat, melyek a Zrt. közcélú tevékenységéhez kapcsolódva ökoturisztikai és konferencia-központokként is működnek.

Ezek után *Pintér István*, az FVM TE-FO osztályvezetője szolt a vadászati törvény tervezett módosításáról. Valószínűsítette, hogy az ügyben az Országgyűlés heteken belül szavazni fog. A fontosabb változások közül kiemelte a törvény hatályának kiterjesztését, a vadászterületek határainak stabilizálását az üzemtervek érvényességi idejére, az erdészeti társaságok több vadászterületre kiterjedő haszonbérleti lehetőségét, a vadkárrok bejelentésével, felmérésével összefüggő eljárásrendet, a földtulajdonosi közösségek perképességét. Szolt a mesterséges vadtenyésztés és a zárttéri vadtartás szigorodó feltételeiről, a vadfarm fogalmának bevezetéséről, a vonuló madárfajok vadászatának korlátozásáról a szaporodás időszakában. Említést tett az erdei szalonka elejtésének esetleges, jövőbeni lehetőségeiről.

A szomszédos Ausztria közelsége folytán a házigazdák Burgenland területét is érintő programot szerveztek. A Szakosztályt jelenlétével megtisztelő *Peter Prieler* úr, Burgenland tartomány vadász-mestere mindenki nagy meglepetésére, magyar nyelven köszöntötte a tagságot. Előadásában rövid betekintést nyújtott a határ túloldalán regionálisan szerveződő vadászatba és vadgazdálkodásba.

Az egyes tartományok vadászata önálló törvényi szabályozással, önálló Vadászati Szövetség (egyfajta kamara) felügyeletével működik. Vadászati hatóságok Ausztriában nincsenek. Az országban minden feddhetetlen, felnőtt állampolgár birtokolhat vadászfegyvert. Az adott tartományra érvényes vadászbizonyítvány 16. életévüket betöltött, sikeres vadász- és lövészet vizsgát tett állampolgárok kaphatnak. (Tehát, az arra érdemes kiskorúak felnőtt felügyeletével, legálisan sajátíthatják el a vadászat gyakorlati fogásait.)

A burgenlandi nagyvadállomány, különösen a vaddisznó és az őz populációja – valamint a vadkár – határozottan erősödik. A szarvasállománya egyre inkább elfiatalodott. Az alkalmazott hivatásos vadászok száma csökkent, így egyre több feladat hárul a vadászati szövetségek szakembereire.

Kiemelt figyelmet fordítanak az ifjúság vadászati és erdészeti nevelésére, képzéseiken évente több tízezer érdeklődő gyerek vesz részt.

Ausztriában az erdei szalonkát 2009-től továbbra is vadászhajók, tartomá-

nyonként eltérő – vagy a tavaszi, vagy az őszi – időszakban. Burgenlandnak különleges engedélyt sikerült szereznie az Uniótól: ők mindkét időszakban vadászhajók szalonkára.

Az előadásokat követő rövid ülésén a Szakosztály - egyhangú szavazással - tagjai sorába vette fel *Fodermayer Vilmost*, a GEMENC Zrt. vadászati osztályvezetőjét, *Major Koppányt*, a HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt. központi erdészét és *dr. Jubász Lajost*, a Debreceni Egyetem Állattani és Vadgazdálkodási Tanszéke tanszékvezető docensét.

Haraszti Gyula összefoglaló tájékoztatást adott az Ipoly Erdő Zrt. által, selmebányai fő helyszínnel, július 3-4-ére szervezett vándorgyűlés programjáról.

Tóth Zsolt, a NEFAG Zrt. főmérnöke meghívta a Szakosztályt a Társaság területére. A meghívást az 2009 őszi rendezvényünkre vonatkozóan, köszönettel elfogadtuk.

A délután folyamán a résztvevők szakmai kirándulásra indultak Ausztriába, a Fraknói várban (Burg Forchtenstein) található Esterházy Múzeum és hercegi gyűjtemény, valamint a „Hercegi hallali – vadászat az Esterházy udvarban” c. időszaki kiállítás megtekintésére. A történelmi szemináriummal felérő, szakavatottan vezetett kiállításon lehetőségünk nyílt a korabeli vadászati módokba, vadászati szokásokba betekinteni. Ezen alkalommal került először bemutatásra az Esterházy család 17-19. századi vadászfegyver-gyűjteménye. A festmények, porcelánok, bútorok, vadászterületek és a vadászkastélyok tervei jól szemléltették a vadászat és művészet összhangját, az egykori gazdálkodás színvonalát.

(A várról és a kiállításról további információk szerezhetők be a <http://www.esterhazy.at/hu/burg-forchtenstein/index.htm> című honlapról.)

A visszaérkezés után a társaság elfoglalta szálláshelyét, majd a szokásos, beszélgetéssel egybekötött vacsorára került sor, a Sárvári Erdészeti Igazgató-ság Hidegkúti konferenciaépületében.

A pénteki napot a sárvári Farkas-erdőben töltöttük házigazdáink, *Monostori Miklós* erdészeti igazgató, *Nagy László* erdőművelési műszaki vezető, *Horváth Ákos* pagonyvezető, *Varga Ákos*, *Tima István* és *Tóth Árpád* hivatásos vadászok kalauzolásával.

A Szakosztály egy része kipróbálhatta sörétes és kisgolyós lőtudományát az újonnan átadott Káld-Hidegkúti lőtérén, míg a csapat másik fele az erdészeti igazgatóság szakembereinek vezetésével a Farkaserdő messze földön híres tölgygazdálkodását tanulmányozta. Tisztelettel adóztunk *Schberg Lőrinc* főerdőmester sírjánál nagy elődünk életműve előtt. Erdei sétánk során a legkiválóbb minőségű gyertyános tölgyesek állományain tanulmányozhattuk az erdőfelújítás gyakorlatának különböző módszereit, az erdő- és a vadgazdálkodás egyensúlyának megteremtésére tett erőfeszítéseket.

A rendezvényt egy kis megemlékezés zárta. A házigazdák a Hidegkúti vadászház mellett, 2008 októberében a helyi erdészek és vadászok emlékére oszlopot, illetve emléktáblát állítottak. Az emlékhelyen *Monostori Miklós* rövid beszédet mondott, majd *Haraszti Gyulával* együtt elhelyezte a megemlékezés virágait. Halottaink tiszteletére közösen elénekeltük az Erdész Himnuszt.

A Szakosztály nevében *Haraszti Gyula* megköszönte a Zrt. vezetésének és a szervezésben résztvevő munkatársainak a színvonalas programot és a barátságos vendéglátást. A házigazda-társaság nevében *Bakó Csaba* erdőgazdálkodási igazgató köszönt el a szakosztály tagjaitól.

Bakó Csaba, Haraszti Gyula
Fotók: Németh János,
Keresztes György